

Szkoła Doktorska Nauk Humanistycznych
Uniwersytet im. Adama Mickiewicza w Poznaniu

**Współczesna recepcja sztuki pradziejowej:
estetyka, tożsamość i polityka**

**The Contemporary Reception of Prehistoric Art: Esthetics, Identity
and Politics**

I. Informacje ogólne

Nazwa zajęć	Współczesna recepcja sztuki pradziejowej: estetyka, tożsamość i polityka
Kod zajęć*	
Dziedzina / dyscyplina	archeologia
Moduł zajęć* (obowiązkowe, obowiązkowe do wyboru, fakultatywne)	Obowiązkowe do wyboru
Zajęcia specjalistyczne* (Tak/Nie)	Tak
Seminarium naukowe* (Tak/Nie)	Nie
Rodzaj zajęć i liczba godzin (np. wykład 30h) Jeżeli zajęcia są prowadzone przez więcej niż jedną osobę, to proszę podać przydział godzin dla każdego prowadzącego osobno.	wykład 15 h
Rok kształcenia w szkole doktorskiej*	I, II, III, IV
Forma zaliczenia (zaliczenie z oceną, egzamin)	zaliczenie z oceną
Język zajęć	polski
Imię i nazwisko, tytuł/stopień naukowy prowadzącego zajęcia	prof. dr hab. Andrzej Rozwadowski

* To pole wypełnia Biuro Szkoły Doktorskiej SNH UAM

II. Informacje szczegółowe

<p>Cel zajęć</p>	<p>Celem wykładu jest zaprezentowanie jak sztuka pradziejowa, a wraz z nią – przeszłość i tradycja, jako jej integralne aspekty, wpływają na współczesne procesy społeczno-kulturowe. Uwaga jest skupiona na adaptacjach jej motywów i znaczeń wokół niej konstruowanych w różnych kontekstach kulturowych, zarówno w warunkach kultur rdzennych, jak i kultury Zachodu. Istotnym wątkiem wykładu są adaptacje przeszłości we współczesnej kulturze wizualnej, poczynając od wpływu paleolitycznej sztuki jaskiniowej na zachodnich artystów XX wieku, po znaczenie sztuki pradziejowej (zwłaszcza naskalnej) dla artystów wywodzących się z kultur rdzennych, dla których nie jest ona już tylko inspiracją estetyczną, ale także tożsamościową. Wykład bazuje na studiach przypadków, umiejscowionych w Azji (Syberia, Azja Centralna), Ameryce (Kanada), Afryce (RPA) i Australii, gdzie napięcia pomiędzy estetycznymi, tożsamościowymi i politycznymi uwarunkowaniami odwołań do przeszłości są zarówno wyraziste, jak i różnorodne. Zrozumienie znaczenia jakie to wizualne dziedzictwo przeszłości ma dla współczesnych społeczeństw, jak i indywidualnych osób, pozwala przeorientować myślenie o sztuce pradziejowej, z postrzegania jej wyłącznie w kategoriach źródła oferującego wgląd w dawne wartości kulturowe, na rzecz podkreślenia jej współczesnej społecznej roli sprawczej. Kto ma prawo do przeszłości? Jak w odniesieniu do dawnej sztuki można budować tożsamość i jakie dylematy temu towarzyszą? Jaką rolę w tych procesach odgrywają interpretacje wykreowane przez archeologów? W jakim stopniu dawna sztuka może być głosem narodu? Odpowiedzi na te pytania stanowią kluczowe wątki wykładu.</p>
<p>Wymagania wstępne (jeśli obowiązują)</p>	<p>wiedza uzyskana na studiach I i II stopnia</p>

Efekty uczenia się dla zajęć (EU) i odniesienie ich do efektów uczenia się dla Szkoły Doktorskiej UAM (EK)¹:

Symbol EU dla zajęć	Po zakończeniu zajęć i potwierdzeniu osiągnięcia EU doktorant/ka:	Symbole EK dla Szkoły Doktorskiej UAM
01	Orientuje się we aktualnych refleksjach nad dziedzictwem archeologicznym i rozumie współczesne znaczenie sztuki pradziejowej	EW-01
02	W zaawansowanym stopniu zna i potrafi zastosować metodologię badań	EW-02
03	Zna etyczne uwarunkowania archeologicznych interpretacji i ich znaczenie dla społecznych i indywidualnych postaw społecznych	EW-04

¹ Efekty uczenia się w szkole doktorskiej oraz symbole EK („Symbol”) określa [Załącznik nr 1 do uchwały nr 295/2018/2019 Senatu UAM z dnia 27 maja 2019 r.](#)

Symbol EU dla zajęć	Po zakończeniu zajęć i potwierdzeniu osiągnięcia EU doktorant/ka:	Symbole EK dla Szkoły Doktorskiej UAM
04	Rozumie społeczne uwarunkowania transferu rdzennej wiedzy i jej społecznej komercjalizacji	EW-06;
05	Rozumie fundamentalne dylematy współczesnej cywilizacji i rolę nauki w kreowaniu aktualnie dziejących się procesów społeczno-kulturowych	EW-08; EW-06

Treści kształcenia zapewniające uzyskanie efektów uczenia się (EU) z odniesieniem do odpowiednich efektów uczenia się (EU) dla zajęć:

Treści kształcenia dla zajęć	Symbol EU dla zajęć
Sztuka naskalna jako szczególny fenomen kulturowy w zakresie chronologicznym i przestrzennym.	E-U01; E_K01; E_K04
Paleolityczna sztuka jaskiniowa jako źródło inspiracji dla artystów europejskich – idea „powrotu do jaskini” w sztuce i kulturze wizualnej, Szkoła Altamiry.	E-U01; E_K01; E_K04; E_K05
Współczesna rdzenna sztuka Kanady jako manifest tożsamości kulturowej, rola przeszłości i tradycji w tej sztuce – od Norvala Morrisseau i „Indian Group of Seven” po współczesnych twórców i rola sztuki pradziejowej w ich twórczości.	E-U01; E-U02; E-U03; E-U05; E-U07; E_K01; E_K02; E_K03; E_K04; E_K05
Znaczenie sztuki pradziejowej dla społeczności rdzennych. Australijskie malowidła Wanjina i kwestia własności przeszłości. Południowoafrykańskie odkrywanie tożsamości przez pryzmat archeologicznych interpretacji miejscowych malowideł naskalnych. Zawłaszczanie i mitologizowanie przeszłości w celu budowania tożsamości narodowej w Azji Centralnej.	E-U01; E-U02; E-U04; E-U05; E_K01; E_K02; E_K03; E_K04; E_K05
Syberyjska neoarchaika jako nowy trend we współczesnej sztuce Syberii – estetyczne i tożsamościowe wykorzystania sztuki pradziejowej: eksploracje syberyjskich mitów, wierzeń, archetypów.	E-U01; E-U02; E-U05; E-U07; E_K01; E_K02; E_K03; E_K04; E_K05
Szamanizm jako inspiracja artystyczna – od Syberii po kulturę Zachodu. Czym jest szamanizm dla społeczności rdzennych, zarówno na Syberii jak i w innych częściach świata oraz jak jest on zintegrowany z pradziejową sztuką.	E-U01; E-U08; E-U07; E-U10; E_K01; E_K02; E_K03; E_K04; E_K05

Zalecana literatura:

- Brady, L.M. and P.S.C. Taçon (red.) 2016. *Relating to rock art in the contemporary world: navigating symbolism, meaning, and significance*. Boulder: University Press of Colorado.
- Kisielweski, A. 2011. *Prymitywizm w sztuce awangardy pierwszej połowy XX wieku. Mitologie i obrazy pierwotności*. Białystok: Wydawnictwo Uniwersytetu w Białymstoku.
- Pawłowska, A. i J. Sowińska-Heim (red.) 2016. *Sztuka Afryki: Afrykańska tradycja - afrykańska nowoczesność*. Łódź: Uniwersytet Łódzki.

- Prins, F.E. 2009. Secret San of the Drakensberg and their rock art legacy. *Critical Arts* 23 (2): 190-208.
- Rozwadowski A. 2009. *Obrazy z przeszłości. Hermeneutyka sztuki naskalnej*. Poznań: Wydawnictwo Naukowe UAM.
- Rozwadowski, A. and J. Hampson (red.) 2021. *Visual culture, heritage and identity: using rock art to reconnect past and present*. Oxford: Archaeopress.
- Taçon, Paul S. C. 2019. Connecting to the ancestors: why rock art is important for indigenous Australians and their well-being. *Rock Art Research* 36 (1): 5-14.

III. Informacje dodatkowe

a) Forma weryfikacji założonych efektów uczenia się:

Metody i formy prowadzenia zajęć umożliwiające osiągnięcie założonych efektów uczenia się (EU) Proszę wskazać (X) z proponowanych metod właściwe dla opisywanych zajęć lub/i zaproponować inne)	
Wykład z prezentacją multimedialną wybranych zagadnień	X
Wykład konwersatoryjny	X
Wykład problemowy	X
Dyskusja	X
Praca z tekstem	
Metoda analizy przypadków	X
Uczenie problemowe (Problem-based learning)	X
Metoda ćwiczeniowa	
Metoda badawcza (dociekania naukowego)	
Metoda warsztatowa	
Metoda projektu	
Pokaz i obserwacja	
Demonstracje dźwiękowe i/lub video	
Metody aktywizujące (np. „burza mózgów”, technika analizy SWOT, technika drzewka decyzyjnego, konstruowanie „mapy myśli”)	
Praca w grupach	
Inne (jakie?)	

b) Sposoby oceniania osiągnięcia efektów uczenia się (EU) (proszę wskazać z proponowanych sposobów właściwe dla danego EU lub/i zaproponować inne)

Sposoby oceniania	Symbole EU dla zajęć				
	01	02	03	04	05
Egzamin pisemny					
Egzamin ustny					

Sposoby oceniania	Symbole EU dla zajęć				
Egzamin z „otwartą książką”					
Kolokwium pisemne					
Kolokwium ustne					
Test					
Projekt					
Esej					
Raport					
Prezentacja multimedialna					
Portfolio					
Inne (jakie?)					

c) Wymiar godzin kontaktowych z nauczycielem akademickim

Liczba godzin zajęć (według programu)	W tym liczba godzin zajęć w bezpośrednim kontakcie z nauczycielem
15	15

d) Kryteria oceniania według skali stosowanej na UAM

Ocena	Zakres wymagań
Bardzo dobry (bdb, 5,0)	student w stopniu wyróżniającym opanował treści nauczania
Dobry plus (db +, 4,5)	student w stopniu bardzo dobrym opanował treści nauczania
Dobry (db, 4,0)	student w stopniu dobrym opanował treści nauczania
Dostateczny plus (dst +, 3,5)	student w stopniu zadowalającym opanował treści nauczania
Dostateczny (dst, 3,0)	student w stopniu dostatecznym opanował treści nauczania
Niedostateczny (ndst, 2,0)	student nie opanował większości treści nauczania

IV. Informacje organizacyjne

Miejsce odbywania zajęć	Collegium Historicum
Terminy odbywania zajęć	
Terminy i miejsce odbywania dyżurów prowadzącego zajęcia	
Kontakt do prowadzącego zajęcia (e-mail, strona www, Facebook, Twitter itp.)	e-mail: rozw@amu.edu.pl https://amu.academia.edu/AndrzejRozwadowski https://www.researchgate.net/profile/Andrzej-Rozwadowski